

sikkert ved den Understøttelse, der engang er tillagt det af Staten, og være fri for ideligt og ideligt at vende tilbage hertil med Forbringer om forøget Understøttelse, som blive dobbelt pinlige, fordi man da til Gjengæld opkaster Spørgsmaalet om, hvorvidt vi ere berettigede til overhovedet at understøtte Theatret af Statskassen. De, som interessere sig for Theatret, maae ønske, at den Slags Forhandlinger ikke stadig komme frem her, men dette kan igjen kun forhindres derved, at Theatret bringes til at høre sig selv ved Wi-stand af det rundelige Tilskud, det nu faaer fra Staten. Jeg troer imidlertid, at de nævnte Exempler godtgjøre, at der ikke udvises den Interesse og Sver i den Henseende, som burde vises.

Sorø Akademi er allerede blevet nævnt i Anledning af det omtalte Afdrag fra Theatret, og det har store Krav paa engang at blive gjort til Gjenstand for en ret omfattende Undersøgelse her i Thinget. Det er ikke blevet vel behandlet i de senere Aar. Sorø Akademi har maattet omsætte en meget stor Deel af sin Formue fra Fordegods, som har den Egenskab, at det i Nøglen følger med de stigende Værdier og derfor egner sig bedre for Instituter, der ere bestemte til at skulle virke for længere Tid, end faste Kapitaler, der hurtigt synke i Værdi, samtidsigt med, at den industrielle og materielle Udvikling gaaer fremad. Hvis nu disse konstante Kapitaler alle stode ganske sikkert fast, fik det endda være, men Ulykken og Faren for Akademiets Fremtid bliver dobbelt, naar man anbringer de Kapitaler, der saaledes ere bragte tilveie ved Salg af Fordegods, som Laan f. Ex. til Theatret; thi det er kun en slet Sikkerhed, og ideligt viser det sig vanskeligt at faae dem tilbage. Sorø Akademi kan gjøre saa meget større Krav paa, at den store Kapitalformue, det har, holdes vel og godt sammen, som Staten har generet sig saa overordentlig lidt i at tage fra Akademiets Kasse til forskjellige Diemed, der ikke i allerfjerneste Henseende staae i Forbindelse med, hvad der var tænkt paa ved Henlægningen til Akademiets af dens Formue. Man vil ganske vist forbauses, naar man tager Tallene for sig, der godtgjøre denne Paastand. Sorø Akademies Indtægter

— og dertil regner jeg ikke de Kapitalindkomster, der hidvære fra Salg af Eiendomme, men kun hvad der kan siges at være faste aarlige Indtægter for Akademiets — ere fra i 1849—50 at være 120,384 Rd. stegne til i 1860—61 at være 224,466 Rd.; det er noget nær det Dobbelte, og denne Stigning er foregaaet temmelig regelmæssigt; nogle Spring er der naturligtvis efter Kornpriser osv. Sorø Akademies egne Udgifter, til dets eget Forbrug, ere i samme Tidsrum faldne fra 101,688 Rd. i 1849—50 til 98,190 Rd. i 1860—61. Ogsaa her findes nogle Fluktuationer; den laveste aarlige Udgift til selve Akademiets har saaledes været 83,680 Rd. i 1852—53, den højeste 110,404 Rd. i 1859—60; men i det Hele taget er Udgiften bleven staaende omtrent paa samme Standpunkt som nu for 15 Aar siden. Medens Indtægten altsaa er forøget til næsten det Dobbelte, er Udgiften bleven staaende. Men samtidsigt er Udgiften til fremmede Diemed, som ikke vedrøre Akademiets, stegen til det Dobbelte; i 1849 var den kun 11,600 Rd., men i 1860—61 var den 99,354 Rd., med andre Ord en Sum, som var større end den, der anvendes til Akademiets egne Udgifter. For at man ikke skal være i Tvivl om, at disse Udgifter høre til dem, som ere Akademiets Diemed fremmede, skal jeg nævne disse. Vi have først Realskolen i Aarhus, der fra 1848 til 1863 har oppebaaret fra Sorø Akademi i Alt 114,986 Rd.; det er et Formaal, der ligger Sorø Akademi temmelig fjernt, allerede af den Grund, at det udføres i Aarhus, ikke i Sorø. Den polytekniske Lærestanstalt har i de samme Aar oppebaaret 88,691 Rd. Der-næst komme vi til Seminarierne; de have ikke begyndt saa tidligt; det var først i 1851, at de fandt Nøglen til Sorø Akademies Pengeskasse, men saa have de ogsaa benyttet sig af denne Nøgle med overordentlig stor Ugeneerthed, og det er lykkedes dem fra 1851 til 1863 at faae ud af Kassen 214,663 Rd. Bøndehøiskolerne have i det samme Aartal oppebaaret 70,635 Rd. Ovense Skole, der er den bedste af dem alle, har kun oppebaaret 2,000 Rd., fordeelte paa 4 Aar. Landbohøjskolen, der jo har saa mange Venner her i Thinget, har i Løbet af 7 Aar oppebaaret 133,669 Rd. fra